

Obvodní státní zastupitelství pro Prahu 2

Lazarská 4/10, 121 26 Praha 2, telefon: +420/221 584 500, fax: +420/224 262 374

ID datové schránky: kvaahpq, e-mail: podatelna@osz.pha2.justice.cz

1 ZN 82/2019 - 2

Praha 1. dubna 2019

JUDr. Klára Alžběta Samková, Ph.D.
Španělská 6
120 00 Praha 2

Trestní oznámení na Jana Kroupu, Jana Pokorného a Český rozhlas – vyrozumění o založení

Vážená paní doktorko,

dne 27. 2. 2019 bylo zdejšímu státnímu zastupitelství doručeno Vaše podání ze dne 22. 1. 2019 adresované Vrchnímu státnímu zastupitelství v Praze a označené „věc: trestní oznámení podávané poškozenou JUDr. Klárou Alžbětou Samkovou, Ph.D.“

V textu podání uvádíte, že reportér Českého rozhlasu Jan Kroupa se měl dopustit trestných činů neoprávněného nakládání s cizími údaji podle § 180 odst. 2 tr. zákoníku, podílnictví podle § 214 tr. zákoníku, porušování tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí podle § 183 odst. 1, 2 tr. zákoníku, pomluvy podle § 184 odst. 2 tr. zákoníku, křivého obvinění podle § 345 odst. 1, 3 tr. zákoníku, poškození cizích práv podle § 181 tr. zákoníku, maření přípravy a průběhu voleb a referenda podle § 351 tr. zákoníku a rozvracení republiky podle § 310 tr. zákoníku, to vše v souvislosti s tím, že od Vaší bývalé asistentky Bc. Jaroslavy Machové převzal materiály neoprávněně zkopírované z počítačů Vaší advokátní kanceláře a na jejich základě zveřejnil reportáž, která vedla k Vašemu odvolání z kandidátky hnutí Úsvit Tomia Okamury těsně před volbami do Evropského parlamentu v květnu 2014. Výše uvedených trestných činů se podle Vás měl dopustit i vedoucí zpravodajství Českého rozhlasu Jan Pokorný, který o činnosti svého podřízeného redaktora věděl, a alespoň části z nich i samotný Český rozhlas, a to tím, že zřídil redakci investigativní žurnalistiky a o činnosti svého redaktora rovněž věděl. Všichni tři výše uvedení se rovněž pod záminkou ochrany novinářských zdrojů měli dopustit trestného činu nadržování podle § 366 tr. zákoníku tím, že při hlavním líčení ve věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp.zn. 2 T 165/2016 proti obžalované Bc. Jaroslavě Machové, odmítli soudu sdělit totožnost zdroje informací, na jejichž základě byla reportáž zpracována a zveřejněna.

Před samotným vyhodnocením skutečností uvedených ve Vašem podání mi dovoluji, abych Vás ujistil, že případnou trestní odpovědností dalších osob se jak policejní orgán, který vedl vyšetřování ve věci obviněné Bc. Jaroslavy Machové, tak i státní zástupce vykonávající nad jeho činností dozor, zabývali a jejich závěr, že jedinou osobou, která se trestného činu v této věci dopustila, je Bc. Machová, považuji za zcela správný a ani skutečnosti uvedené ve Vašem podání ze dne 22. 1. 2019 na jeho správnosti nic nemění.

Z obsahu zdejšího dozorového spisu sp.zn. 2 ZT 125/2016 ve věci obviněné a nyní již odsouzené Bc. Jaroslavy Machové, který jsem v souvislosti s Vaším podáním prostudoval, je mi známa Vaše reakce na vyrozumění ze strany státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze ze dne 25. 11. 2014, proto Vás ani já nechci zdržovat „všemi možnými paragrafy trestního práva“, nicméně pro správné posouzení Vašeho podání je znalost příslušných ustanovení trestního zákoníku nezbytná a jejich ignorování či pouhé odkazy na ně by učinily toto mé vyrozumění značně nesrozumitelným, zvláště když odpověď na otázku, proč se ve věci nejedná o podezření ze spáchání trestného činu, leží často přímo v textu těchto ustanovení bez nutnosti dalšího vysvětlujícího komentáře. Nezbyvá mi tedy, než citovat všechny skutkové podstaty trestných činů, jež jste uvedla ve svém trestním oznámení, a na jejich základě vysvětlit, proč v předmětné věci nemohlo dojít k jejich naplnění.

§ 180 Neoprávněné nakládání s osobními údaji

(1) Kdo, byť i z nedbalosti, neoprávněně zveřejní, sdělí, zpřístupní, jinak zpracovává nebo si přisvojí osobní údaje, které byly o jiném shromážděné v souvislosti s výkonem veřejné moci, a způsobí tím vážnou újmu na právech nebo oprávněných zájmech osoby, jíž se osobní údaje týkají, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.

*(2) Stejně bude potrestán, kdo, byť i z nedbalosti, **poruší státem uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti** tím, že neoprávněně zveřejní, sdělí nebo zpřístupní třetí osobě osobní údaje získané v souvislosti s výkonem svého povolání, zaměstnání nebo funkce, a způsobí tím vážnou újmu na právech nebo oprávněných zájmech osoby, jíž se osobní údaje týkají.*

Výše uvedený trestný čin vyžaduje speciální subjekt, tedy pachatele s určitým zvláštním postavením nebo způsobilostí, v tomto případě nositele státem uložené nebo uznané povinnosti mlčenlivosti, jimiž Jan Kroupa ani Jan Pokorný či Český rozhlas (na rozdíl od Bc. Machové) nebyli. Povinnost mlčenlivosti advokáta nelze totiž vztáhnout na osoby, které advokátem či jeho zaměstnancem nejsou.

§ 214 Podílnictví

(1) Kdo ukryje, na sebe nebo jiného převede anebo užívá

a) věc, která byla získána trestným činem spáchaným na území České republiky nebo v cizině jinou osobou, nebo jako odměna za něj, nebo

b) věc, která byla opatřena za věc uvedenou v písmenu a), nebo kdo se ke spáchání takového činu spolčí,

bude potrestán odnětím svobody až na čtyři léta, peněžitým trestem, zákazem činnosti nebo propadnutím věci; spáchá-li však čin ve vztahu k věci, která pochází z trestného činu, na který zákon stanoví trest mírnější, bude potrestán tímto trestem mírnějším.

Předmětem tohoto trestného činu může být jediné cizí věc, ovšem počítačová data trestním zákoníkem za věc (ani nehmotnou) považována nejsou. Ve vztahu k počítačovým datům se

tak nelze dopustit trestného činu krádeže podle § 205 tr. zákoníku ani např. trestného činu poškození cizí věci podle § 228 tr. zákoníku (např. smaže-li pachatel data z počítačového systému), proto zákonodárce v trestním zákoníku zakotvil trestný čin neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací podle § 230 tr. zákoníku, pro který právě byla Bc. Machová uznána vinou, přestože laicky řečeno počítačová data „ukradla“. Jan Kroupa ani další se tedy trestného činu podílnictví dopustit nemohli, ovšem nemohli se dopustit ani uvedeného přečinu neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací podle § 230 tr. zákoníku, protože ten vyžaduje aktivní přístup pachatele k počítačovému systému, čehož se ve věci dopustila pouze Bc. Machová.

§ 183 Porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí

(1) Kdo neoprávněně poruší tajemství listiny nebo jiné písemnosti, fotografie, filmu nebo jiného záznamu, počítačových dat anebo jiného dokumentu uchovávaného v soukromí jiného tím, že je zveřejní, zpřístupní třetí osobě nebo je jiným způsobem použije, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

(2) Odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného majetkový nebo jiný prospěch, způsobit jinému škodu nebo jinou vážnou újmu, anebo ohrozit jeho společenskou vážnost.

Zde se musí jednat o počítačová data uchovávaná v soukromí jiného, tento trestný čin proto nelze spáchat ve vztahu k datům, která již v soukromí uchovávána a tajná nejsou, protože jejich tajemství bylo již jinou osobou v minulosti narušeno a data byla poskytnuta třetí osobě. Tato třetí osoba se tak již tohoto trestného činu sama dopustit nemůže, postihnout je možno opět pouze osobu, která soukromí a tajemství dat narušila jako první, což v tomto případě byla opět Bc. Machová, jež za to byla postižena v rámci skutkové podstaty přečinu neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací podle § 230 tr. zákoníku.

§ 184 Pomluva

(1) Kdo o jiném sdělí nepravdivý údaj, který je způsobilý značnou měrou ohrozit jeho vážnost u spoluobčanů, zejména poškodit jej v zaměstnání, narušit jeho rodinné vztahy nebo způsobit mu jinou vážnou újmu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

Zde se musí jednat o nepravdivý údaj, ovšem informace uvedené v předmětné reportáži nelze označit za nepravdivé. Reportáž označujete za zkreslenou z důvodu toho, že Česká spořitelna, a.s., na které jste se podle reportáže měla dopustit podvodu, uvedla, že cena za odkup pohledávky odpovídala odhadům a neprohlásila se sama za poškozenou. Toto vyjádření pracovníka České spořitelny, a.s. však reportáž obsahuje, proto i veřejnost se s ním mohla seznámit a k žádnému zkreslení nemohlo dojít. Reportáž přitom nijak explicitně nezdůrazňuje, že v důsledku toho, že jste pohledávku svým jménem, ovšem ve skutečnosti v zastoupení dlužníka, odkoupila, dlužník zaplatil mnohem méně, než po něm mohlo být Českou spořitelnou, a.s. vymáháno jako zbytek jeho závazku. Ovšem i kdyby tomu tak bylo, tato informace by rovněž nebyla nepravdivá, naopak šlo zjevně o motiv celé této transakce.

§ 345 Křivé obvinění

(1) Kdo jiného lživě obviní z trestného činu, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

Zde musí pachatel o jiné osobě **vědomě nepravdivě** uvést, že se dopustila jednání, které odpovídá skutkové podstatě některého trestného činu (a ani se při tom nemusí sám pokoušet o právní kvalifikaci). Naopak v případě, že se tato osoba určitého tvrzeného jednání skutečně dopustila a někdo o tomto skutečném jednání pouze tvrdí, že by se mohlo jednat o trestný čin, nejde o křivé obvinění. Jinými slovy podstatné je popsání jednání, a zda se jej dotčená osoba skutečně dopustila, ale nezáleží na tom, když autor výroku nějaké skutečné jednání označí (dle své laické úvahy) jako možný trestný čin. Tak tomu je i v případě předmětných reportáží, jejichž autor vycházel z popisu jednání v elektronických dokumentech předaných mu Bc. Machovou a tedy si sám nic vymýšlet nemusel, reportáž pouze poněkud nevhodně uvedl slovy „Známá advokátka Samková se mohla dopustit podvodu.“

§ 181 Poškození cizích práv

(1) Kdo jinému způsobí vážnou újmu na právech tím, že

a) uvede někoho v omyl, nebo

b) využije něčího omylu,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.

Uvedené ustanovení je obdobou trestného činu podvodu, ovšem v tomto případě uvedení v omyl či využití něčího omylu nesměřuje k obohacení a vzniku škody v majetkové rovině, nýbrž ke způsobení vážné újmy na jiných než majetkových právech, typicky např. vydává-li se zadržovaný pachatel za cizí osobu a této tak přivodí nebezpečí trestního stíhání. Uvést někoho v omyl či využít něčího omylu přitom nelze reportáží založenou na pravdivých informacích.

§ 351 Maření přípravy a průběhu voleb a referenda

*Kdo jinému násilím nebo pohrůzkou násilí nebo lstí **brání** ve výkonu volebního práva nebo hlasovacího práva v referendu anebo jiného takovým způsobem k výkonu volebního práva nebo hlasovacího práva v referendu **nutí**,*

*kdo jinému nebo pro jiného v souvislosti s výkonem volebního práva nebo hlasovacího práva v referendu **poskytne, nabídne nebo slíbí** finanční, majetkový nebo jiný obdobný prospěch, aby volil nebo hlasoval v rozporu s nezávislým vyjádřením své vůle,*

*kdo **padělá** údaje v dokladu o počtu členů politické strany nebo na petici pro volební účely nebo v jiném dokumentu souvisejícím s volbami nebo referendem anebo vědomě použije takového dokumentu jako pravého,*

*kdo **vědomě nesprávně sečte hlasy** či **poruší tajnost hlasování**, nebo*

*kdo jinak **hrubým způsobem maří přípravu nebo průběh voleb** do zákonodárního sboru nebo zastupitelstva územního samosprávného celku anebo přípravu nebo průběh referenda, až do vyhlášení jejich výsledků,*

bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

Jakkoli mám za to, že Evropský parlament nelze považovat za zákonodárny sbor ve smyslu výše uvedeného ustanovení, protože by se jednalo o rozšiřující výklad v trestním právu hmotném nepřipustný, nemůže být zveřejnění předmětné reportáže kvalifikováno podle tohoto ustanovení již proto, že investigativní novinářská činnost nemůže být v žádném případě považována za hrubé maření přípravy nebo průběhu voleb, nejsou-li takto

kvalifikováni ani dezinformace šírené v předvolební kampani samotnými politickými kandidáty. Mařením přípravy a průběhu voleb hrubým způsobem se podle trestního zákoníku rozumí výše uvedené úmyslné nesprávné sečtení hlasů, úmyslné porušení tajnosti hlasování a jednání svou závažností obdobné, tedy jednání přímo fyzicky zasahující do přípravy a průběhu voleb, nikoli tedy ovlivňování veřejného mínění před volbami, ať už je prováděno novináři či politiky samotnými.

§ 310 Rozvracení republiky

(1) Kdo v úmyslu rozvrátit ústavní zřízení, územní celistvost nebo obranyschopnost České republiky anebo zničit její samostatnost se účastní násilných akcí proti České republice nebo jejím orgánům, bude potrestán odnětím svobody na osm až dvanáct let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku.

Zde snad ani není nutné vysvětlovat, že zveřejnění reportáže nelze považovat za účast na násilných akcích proti České republice, jak vyžaduje objektivní stránka uvedené skutkové podstaty.

§ 366 Nadržování

(1) Kdo pachateli trestného činu pomáhá v úmyslu umožnit mu, aby unikl trestnímu stíhání, trestu nebo ochrannému opatření nebo jejich výkonu, bude potrestán odnětím svobody až na čtyři léta; pomáhá-li však takto pachateli trestného činu, na který trestní zákon stanoví trest mírnější, bude potrestán oním trestem mírnějším.

Jak vyplývá z Vámi citovaného ustanovení § 41 zák. č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, má novinář i jeho zaměstnavatel právo odepřít soudu poskytnutí informace o původu či obsahu jím získaných či zpracovaných informací, čímž však není dotčena jejich povinnost nenadržovat pachateli trestného činu. Právo na ochranu zdroje je významnou součástí svobody projevu a svobody tisku a jako takové je zdůrazňováno i v rozhodovací praxi Evropského soudu pro lidská práva, v legislativní činnosti orgánů Rady Evropy a především i v rozhodovací činnosti Ústavního soudu¹. Jako jeden ze základních principů je přitom zdůrazňováno, že případný postih novináře za to, že odmítl soudu prozradit totožnost svého zdroje, může následovat teprve v případě, že se 1) jednalo o skutečně jedinou a poslední možnost, jak zjistit totožnost pachatele nebo skutečnosti nutné k jeho odsouzení a potrestání, a 2) veřejný zájem na odhalení a potrestání pachatele převažuje nad zájmem společnosti na nerušeném výkonu investigativní žurnalistiky jakožto jednoho z prostředků odhalování korupce a dalších pro společnost škodlivých jevů. Orgány činné v trestním řízení musí navíc velice pečlivě zvážit subjektivní důvody, pro které novinář odmítl totožnost svého zdroje prozradit. K odsouzení Bc. Jaroslavy Machové v řízení před Obvodním soudem pro Prahu 2 došlo na základě dostatku jiných důkazů, proto odepření uvést totožnost zdroje nemělo žádný negativní vliv na dosažení účelu trestního řízení. Navíc veřejný zájem na potrestání Bc. Machové pro v zásadě bagatelní trestnou činnost podle mého názoru ani zdaleka nepřevažuje nad obecným zájmem na fungování investigativní žurnalistiky a ochraně novinářského zdroje a není důvodem pro bezprecedentní postih novináře za to, že na ochraně svého zdroje zcela legitimně setrval. I z hlediska subjektivní stránky jistě lze na straně Jana Kroupy shledat zcela legitimní snahu o ochranu svého zdroje, neboť kdyby totožnost svého zdroje prozradil, zcela by se tak do budoucna jako investigativní novinář zdiskreditoval jak pro případné potenciální zdroje nových informací, tak i pro celou čtenářskou veřejnost, a skutečnost, že Bc. Machová

---

¹ viz např. nálezy Ústavního soudu sp.zn. I. ÚS 394/04 a sp.zn. II. ÚS 1375/11

případně unikne trestu za to, že mu informace zpřístupnila, pro něj byla zcela jistě pouhým možným vedlejším následkem této pro každého novináře zcela základní zásady.

Vše výše uvedené ve vztahu k Janu Kroupovi pak tím spíše platí i pro jeho nadřízeného Jana Pokorného a zaměstnavatele Český rozhlas.

Závěrem je třeba ještě uvést, že i v případě, že by zveřejněním reportáže teoreticky byly naplněny všechny znaky některé z výše uvedených skutkových podstat, považoval bych za zcela postačující uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu, a to podle § 10 zák. č. 46/200 Sb., tiskového zákona, který stanoví právo na odpověď dotčené osoby v případě uvedení skutkových tvrzení dotýkajících se její cti, důstojnosti nebo soukromí, kterou je možno tato tvrzení uvést na pravou míru nebo neúplné či jinak pravdu zkreslující tvrzení doplnit nebo zpřesnit. Případně by bylo možno nápravy dosáhnout v občanskoprávním řízení, ovšem využití trestního řízení jakožto nejkrajnějšího prostředku ochrany celospolečenských zájmů s ohledem na zásadu subsidiarity trestní represe podle § 12 odst. 2 tr. zákoníku bych považoval v této situaci za zcela nepřiměřené.

Z výše uvedených důvodů Vaše podání neobsahuje skutečnosti nasvědčující spáchání trestného činu, a proto nespadá do působnosti státního zastupitelství a jako takové je bez dalších opatření zakládám.

Podle § 16a odst. 7 zákona o státním zastupitelství Vás poučuji, že nebudete-li se způsobem vyřízení Vašeho podání spokojena, můžete požádat o přezkoumání Městské státní zastupitelství v Praze, jehož rozhodnutí by bylo konečné.

Mgr. Tomáš Svoboda v.r.
obvodní státní zástupce pro Prahu 2

Za správnost vyhotovení: